

ส่วนที่ 1

บทนำ

1.1 ลักษณะของแผนพัฒนาสามปี

แผนพัฒนาสามปี เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ดังนั้นแผนพัฒนาสามปีจึงมีลักษณะ ดังนี้ คือ

(1) เป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยมีหลักคิดที่ว่าภายใต้ ยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่งๆ จะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทาง และภายใต้แนวทางการพัฒนาหนึ่งๆ จะมีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมได้มากกว่าหนึ่งแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่จะต้องนำมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมายการพัฒนา และวิสัยทัศน์ในที่สุด

(2) เป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะใช้แผนพัฒนาสามปีเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม รวมทั้งวางแนวทางเพื่อให้มีการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี

(3) เป็นแผนพัฒนาแบบหมุนเวียน เนื่องจากแผนพัฒนาสามปีมีลักษณะเป็นแผนที่มีความต่อเนื่องเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

(1) เป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ

(2) เป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยนำโครงการ/กิจกรรมจากแผนพัฒนาสามปีในปีที่จะจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีไปจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบ และผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

ดังนั้น โครงการที่จะบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาสามปีโดยเฉพาะในปีแรกจะต้องมีความพร้อมอย่างน้อย

2 ประการ คือ

2.1 มีความแน่นอนของกิจกรรมที่จะดำเนินการ รวมทั้งควรมีการประเมินถึงความเป็นไปได้ของโครงการ/กิจกรรม และผลประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับจากโครงการ/กิจกรรม

2.2 กิจกรรมที่อยู่ในแผนประจำปีแรก จะต้องมีความพร้อมในเรื่องรูปแบบ และรายละเอียดทางเทคนิคพอสมควร เพื่อให้สามารถกำหนดรายการในแผนพัฒนาที่จะนำไปใช้จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป

1.3 ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

แผนพัฒนาสามปีเป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้น การจัดทำแผนพัฒนาสามปี ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการมี 6 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการจัดทำแผน

ในขั้นตอนนี้มีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ คือ

- (1) หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนาเข้าพบผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญ และความจำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
- (2) หน่วยงานที่รับผิดชอบแจ้งโครงการที่ได้รับอนุมัติให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

ขั้นตอนที่ 2 การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางในการพัฒนา

- (1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา จะสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา พร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด/อำเภอ นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น ตลอดจนกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น
- (2) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อทบทวน และคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนา ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด ที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
- (3) เมื่อได้แนวทางการพัฒนาแล้ว ให้พิจารณาว่าจะมีโครงการ/กิจกรรมอะไรบ้างที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่คัดเลือก

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรม

- โดยคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พิจารณาคัดเลือกโครงการ/กิจกรรมที่ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วง 3 ปี เพื่อจัดทำรายละเอียดโครงการ
- โครงการ/กิจกรรมที่พิจารณาอาจมีจำนวนมาก ดังนั้น ในขั้นตอนนี้จะต้องดำเนินการดังนี้
- (ก) พิจารณาความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างยุทธศาสตร์หรือระหว่างแนวทางการพัฒนา
  - (ข) พิจารณานำโครงการ/กิจกรรม ที่เป็นปัญหาความต้องการของประชาชนจากการ จัดเวที ประชาคมท้องถิ่นมาบรรจุในแผนพัฒนาสามปี
  - (ค) ให้พิจารณานำโครงการ/กิจกรรมจากแผนชุมชนที่เกินขีดความสามารถในการดำเนินการ ของชุมชนมาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี
  - (ง) มีการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรมที่จะบรรจุลงในแผนพัฒนาสามปีอย่าง เหมาะสม โดยจะต้องคำนึงถึงงบประมาณรายรับ-รายจ่าย ทรัพยากรการบริหาร โครงการที่สามารถดำเนินการได้ เอง โครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

- (1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ดำเนินการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี โดยมีเค้าโครงประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้
  - ส่วนที่ 1 บทนำ
  - ส่วนที่ 2 สรุปผลการพัฒนาท้องถิ่นในปีที่ผ่านมา
  - ส่วนที่ 3 การนำแผนพัฒนาสามปีไปสู่การปฏิบัติ

ส่วนที่ 4 การติดตามและประเมินผลโครงการ

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเสนอแผนพัฒนาสามปีต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณา

ขั้นตอนที่ 5 การพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปี

โครงการที่บรรจุในแผนพัฒนาสามปีอาจแยกประเภทของโครงการอย่างน้อย 3 ประเภท คือ

- (1) โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง
- (2) โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอุดหนุนให้หน่วยงานอื่น ดำเนินการตามที่มีระเบียบกฎหมายกำหนดไว้
- (3) โครงการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น

ขั้นตอนที่ 6 การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

- (1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีที่ผ่านการพิจารณาให้ผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อพิจารณาอนุมัติ
- (2) ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาที่อนุมัติแล้ว และนำไปปฏิบัติ รวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกัน

1.4 ปฏิทินการจัดทำและประสานแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นตอนการปฏิบัติ	หน่วยดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ
1. คณะกรรมการพัฒนา อบจ. จัดเวทีประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการประสานแผนฯ ระดับจังหวัด และประชาคมเพื่อกำหนดทิศทางดำเนินงานในภาพรวมของ อบท. ในเขตจังหวัดที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด	อบจ.	ภายในเดือน ม.ค.-ก.พ.
2. จัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบท. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ อบท. มีการบูรณาการโครงการพัฒนาที่จะดำเนินการร่วมกัน ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาของ อบท. พร้อมแจ้งกรอบฯ ไปยังคณะกรรมการประสานแผนฯ ระดับอำเภอ	คณะกรรมการประสานแผนฯระดับจังหวัด	ภายในเดือน ก.พ.
3. แจ้งยุทธศาสตร์ฯ ไปยัง อบท. ในเขตอำเภอ	คณะกรรมการประสานแผนฯระดับอำเภอ	ภายในเดือน ก.พ.

4. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นของแต่ละ อบท.กำหนด ประเด็นการพัฒนา โดยมีแนวทางการดำเนินการดังนี้	อบท.	ภายในเดือน ม.ค.
ก. สำหรับเทศบาล เมืองพัทยา และอบต. ให้นำข้อมูลที่ได้ ร่วมประชาคมเพื่อทบทวนแผนชุมชน หรือแผนพัฒนา หมู่บ้าน มาพิจารณาเพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนา และ/หรือ ดำเนินการตาม ข.	เทศบาล/อบต./เมือง พัทยา	
ข. จัดประชุมประชาคมท้องถิ่นสำรวจปัญหาและความ ต้องการของประชาชนมาพิจารณากำหนดประเด็น การพัฒนา	เทศบาล/อบต./เมือง พัทยา	
ค. สำหรับ อบจ. ให้นำข้อมูลที่ได้จากการประชาคม ตามขั้นตอนที่ 1 มาพิจารณากำหนดประเด็นการพัฒนา	อบจ.	
5. ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น	เทศบาล/อบต./เมือง พัทยา	ม.ค.-ก.พ.

ขั้นตอนการปฏิบัติ	หน่วยดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ
6. คัดเลือกโครงการสำหรับการประสานขอรับการบรรจุใน แผนพัฒนาสามปีของ อบจ. โดยจัดทำเป็นบัญชีประสาน โครงการพัฒนาของ อบท. เพื่อเสนอคณะกรรมการประสาน แผนฯ ระดับอำเภอ ซึ่งมีที่มาตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัดกำหนด	เทศบาล/อบต./เมือง พัทยา	ภายในเดือน มี.ค.
7. จัดประชุมเพื่อพิจารณาบูรณาการโครงการจากขั้นตอน ที่ 6 เพื่อจัดลำดับความสำคัญและจัดทำบัญชีโครงการ เพื่อการ ประสานแผนพัฒนาของ อบท. เสนอคณะกรรมการประสาน แผนระดับจังหวัด	คณะกรรมการ ประสานแผนฯระดับ อำเภอ	ภายในเดือน มี.ค.
8. จัดการประชุมเพื่อพิจารณาบูรณาการโครงการจาก ขั้นตอนที่ 7 และนำเสนอบรรจุในแผนพัฒนาสามปีของ อบจ. พร้อมแจ้งให้ อบท. ที่เกี่ยวข้องทราบ	คณะกรรมการ ประสานแผนฯระดับ จังหวัด	ภายในเดือน เม.ย.
9. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี และคณะกรรมการพัฒนา	อบท.	มี.ค.-เม.ย.

<p>ท้องถิ่นพิจารณาวางแผนฯ ในการจัดทำร่างแผนขอให้ดำเนินการลงพิกัดทางภูมิศาสตร์ในตำแหน่งที่ตั้งของ อปท. และในกรณีการจัดทำโครงการพัฒนาด้านเส้นทางคมนาคม และแหล่งน้ำขอให้พิจารณานำพิกัดทางภูมิศาสตร์เป็นองค์ประกอบในการจัดทำแผนด้วย</p>		
<p>- สำหรับ อบจ. ให้พิจารณานำโครงการ (ของเทศบาล และ อบต.) ที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการประสานแผนฯ ระดับจังหวัด มาบรรจุในร่างแผนฯ ของ อบจ.</p>	<p>อบจ.</p>	<p>เม.ย.</p>
<p>10. ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี (กรณี อบต. เสนอร่างแผนฯ ต่อสภาท้องถิ่นให้ความเห็นชอบก่อน แล้วจึงนำเสนอผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้)</p>	<p>อปท.</p>	<p>ภายในเดือน มิ.ย.</p>

1.5 ประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

ประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาสามปี คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีเครื่องมือที่จะช่วยในการพัฒนาอย่างรอบคอบและแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทาง การดำเนินงานต่างๆ ที่อาจมีความเชื่อมโยง และส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุน และเป็นอุปสรรคต่อกัน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาตัดสินใจ กำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากร การบริหารของท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย เงิน คน วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะสูงสุด